

Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

Co pak se neděje skutečně na pomezí dvou národností proces osmotický? Hutnější, těžší šíří se do řídkého, lehčího. A hutnost je podporována tlakem z venčí, na to nezapomínejte. Útlak slučuje, — však ani třeba. Doktor již měl Nesmějte se, prosím, pranic mým aplikacím fyzických zákonů na vše, co tu trvá a žije, na jednotlivce, na sdružení jednotlivců, na národy. Prosím — uvažte na příklad jen následující fyzické poučky: Tlak podporuje slučování, teplo podporuje slučování, — a polože místo slova teplo slovo sympatie, láska, zápal! — dodal jako v závorkách. "Dále: Pod vyšším tlakem nesnadněji kapaliny vrou, ale při náhlém uvolnění tlaku jsou pak hned ve varu. — A nebo prosím: Těžký kov nesnadno taje. Vysoký tlak snese jen pevná nádoba. V úplné beztlakovosti ukáže sloupec kapaliny nejvyšší svou rozpínavost, ale je také nejméně hutný — nejsnadněji se odpařuje. — Nedá se to, prosím, všecko aplikovat i na politiku? — Tak vidíte," pravil jsa v proudu, když doktor ani neodpovídal, ani nevěděl. "Všude vládnou stejné zákony, v říši neústrojné i ústrojné, v jednotlivcích i masách, v žití fyzickém, vypozařovat jejich úkazy, vyzkoumat jejich zákony, a uvidíte, k jakým analogiím se přijde. A ten, kdo chce vládnout, musí všechny ty úkazy a zákony zkoumat, zpytovat, i ten, kdo chce léčit, i ten, kdo chce vychovávat. To jsou všechno důležité faktory. — A já vám povídám, najde k tomu: Formule se na to najdou, grafické i matematické vyjádření. Usmívejte se, jak chcete, ale já jsem přesvědčen: jako se strom jinak neukloní, než jak vítr jde a podle jeho síly, a jako ten úklon by se dal předem určit, kdybyme vzali do počtu směr a sílu větru, dimenze stromu, hutnost jeho látky, pružnost jeho vláken, tak nemůže být nemožno určit i komplikovanější účinky komplikovanějších sil na komplikovanější organismy. Dnešního dne — je-li pravda — měříte již sílu cirkulace krevní, sílu svalů, pohyb a citlivost nervů v těle lidském a buňky co ještě. A k čemu se dochází: že všechno závisí na daných příčinách, všechno podléhá známým v základech svých zákonům. A ty polyhy krve, svalů i nervů se dají znázornit i graficky i formulkou, je-li pravda? A složení každé soubátky v těle lidském dovedete vyjádřit chemickým vzorcem. Myslíte, že na tom všem zůstane? — Jako se vyvíjejí příčiny pro převraty kůry zemské, tak se naleznou i příčiny převratů celých národů, jejich mohutnění, jejich slábnutí, jejich záhuby a tak dále. A jako převraty zemské kůry děly se za určitých zákonů, které se dají stanovit, tak i procesy v národech. A přijde se na to, že jsou to zákony analogické. A jako se ty převraty povrchu zemského stát musely, protože byly přirozeným následkem procesů, které stále a stále neodvratně pokračovaly, tak to je i s národy, které také podléhají vlivům určitých procesů, kterýchto procesy jsou zas podrobeny nezměnitelným zákonům. Nalézat podobnosti úkazů! Z těch podobností dedukovat zákon! A jak jednou je znám zákon, už se dá počítat, předvídat, kombinovat. Analogie je velká objevitelka nejen v chemii, ale bude i v historii, politice, v psychologii —

"Někdo klepá," upozornil šetrně ředitele, když už podruhé důtklivěji se bylo ozvalo zafukání na dveře. Bez tohoto upozornění byl by ředitel, jak byl v proudu, ještě ani nyní nevěděl, že se někdo hlásá a vstup.

"Dále," ozval se prudec, nemile vyrušen.

Do pokoje vstoupil zřevý kancelářský praktikant Havelka a oznámil, že přijel pan inspektor kontroly cukerní daně.

Ředitel rázem povstal.

"Kde je?"

"V tovarně."

"Ze příjdu okamžitě."

Když praktikant hluboce se ukloniv odešel, nezdíral se ředitel

proti mojim o čtrnáct a půl minuty napřed — tady to mají — podívají se, a dneska o necelých devět — a já jsem na své hodinky ani nešáh. Může to být, řeknou mi, kdyby tam měli správné hodinky? —"

"Snad se vám, pane oficiále, předbílají?" usmál se doktor.

"Gott bewahre. Toto! Co jich napadá. Já jich hned přesvědčím . . . podívají se: Kdyby se předbílaly, musela by být difference pořád menší. Ale to není. Kouknou —" (obrátil list ve svém zápisníku a ukázal ukazováčkem na jednom okénku mezi rovnoběžnými a kolmými linkami), "před tejdnem šly hodiny na stacionu proti méjm o 13 minut napřed, den na to o 14, potom v neděli o 15½, pak zas o 13, předevírem — jak jsem řekl — o 14½, a dneska o 9. V tom je nepořádek, protože já na své hodinky, wie gesagt, ani nešáhnu, — to já bych si je nerad zruinýřoval — to jen když jedu do Prahy, si je dám nafílit podle astronomickéh vědí, podle kanónu — tyhle ty difference musejí být vinnou stacionu, nebo telegrafu; já to taky panu stacionářovi řek . . ."

"Ale račte odpustit, pane oficiále, já opravdu spěchám . . ." upozorňoval doktor, jenž byl při tom hovoru jako na trní.

"No jojo, is' schon recht, dyf já už taky jdu," a zastrkoval zápisník.

"Prosím jich ještě, než se zapnu, kolik oni mají hodin, pane doktor?"

"Já? — čtvrt na deset a tři minuty," a doktor ukazoval oficiálově svoje hodinky.

"No tak vída, tak se podívají —" a oficiál vytáhl své kotyovky, zastrčené v průsvitném žlutém pouzdru. — "já mám punco čtvrt, to je tedy jen tři minuty difference, a vědí, co já si myslím?" a zadíval se tajemně na doktora.

"No?"

Oficiál stlumil hlas a vyhrkl: "Ze nám jdou správně, než na celém stacionu," a máchl rukou, jakoby ani nechtěl dořít, co si ještě myslí. Pak prudec si zapjal kabát, zavěsil se na doktora a prohlásil: "V těch zpropadených Nedosekách je člověk jako proclaně, faktisch! Ani kolik je hodin, neví. Eh — darmo mluvit. Jdou radši, jdou, ať se nezdržejí!"

Doktor nedovedl potlačit úsměv. Ani zlobit se již nemohl, že ho starý pán odvedl od jeho myšlének. Dobrácká shovívavost k jeho malichernosti a dětinství mu zahřála hrud. Je to spokojený člověk, pomyslí. Vyrovnaný ve svém nitru. Žádná těžká volost ho nebrázdí, a proto roste na něm jen taková tráva drobných povrchních myšlének. Odnikud nemohou padati těžší stíny a zalehnutí přehlednou, nehrbolatou plochu jeho duše.

Asi padesát kroků šli mlčky, ale na oficiálově pozoroval doktor, že vzpomíná, čím začít opět hovor. Nedovedl nikdy dlouho mlčet. Již proto ne, že nemluvením pokládá za nezdvořilost k tomu, s nímž právě šel. A pak říkávali o něm lidé, že je dobrý společník, a tu povstl smáhl se udržovat.

Pojednou se zastavil a ukázal deštníčkem na bláto uprostřed silnice.

"Jestli pak by tohle jedli, pane doktor?" obrátil se na svého průvodčího s potutelným výrazem v tváři.

"Co? — to bláto?" usmál se doktor.

"To bláto!" přisvědčil starý pán vážně, ale na obličej jeho jevila se radost nad údivem doktorovým.

"Jak tomu mánu rozměť?" bověl doktor postihlému záměru starého pána.

"No — jak to povídám! Ptám se, jestli by jedli to bláto? — Co? — Nejedli, vědí! — Vidíte, a jsou lidé, co jedí bláto, vlastně sem. A co je bláto jiného, než sem s vodou, s došřovou vodou nebo z rozalého sněhu. A ta není ani tak zlá — a jestli tu sem nezapěl, tak ji taky nezkaží — nemám pravdu? — No, tak vidíte! — To jsem jim tedy onehdá řek — ani už nevím kde, že Indiáni Papua — die Papuaindianer, vědí — jedli sem. Co tomu říkáj, je to možná?"

"Inu — proč pak ne. Taky u

choroduchých pozorujeme někdy podobný úkaz."

"U choro — choroduchy — to je taky nákej národ?"

"Ne — to jsou lidé choří na dechu, šíleni, blázní," vysvětloval doktor.

"A tak — odpustějí, já štu česky dost, ale sem tam je přece ještě nějaké slovíčko z té vysoké češtiny — choroduchy, geisteskrank — dass muss ich mir dann gleich notieren — no ja . . . ale ti Indiáni Papua nejsou blázní — vlastně wenn man's nimmt, jsou blázní, když jedí sem — ale vědí, nejsou tak blázní, aby je mohli zavřít. — Ačkoliv já bych je zavřel, kdybych měl tu moc. Je to čeládka! Zem jíst, povázejí! Ani zvíře to nedělá!"

"Inu, v ptáčích žaludcích najdete dost písku a kamínků i dost velkých."

"No ja, das ist ganz was anderes. To jsem si nechal říct, že ptáci to dělají k vůli peří. Ale ti Indiáni Papua přece nemají peří — či mají? — Já o tom nic neslyšel. Leda na hlavě — a to není přirostlé. Tak proč ti to jedí, řeknou mi!"

Doktor musel starého pána skoro táhnout, aby se pořádek nezastavoval. Byl dojmavý i komický zároveň v té své duševní prostotě.

Starý mlynář Fabian i farář Klenka leckdy si pana oficiála dohnali, když svými povídačkami je trápil, ale doktor by byl nedovedl vypustit přes rty slovo vsměchu, neb i jen poznámku, jež by byla starého pána zabořela nebo zamrzela. Věděl, že je citlivý na k popudlivost, ježž nerozvázně kolikrát projevy jež později vzlyčky mrdá a hnětou a vynucují mu těžkou jeho vědu cestu udobřování. Ve své šetrnosti ani do poučování se doktor nepouštěl v obavě, že by tím dával na jevo, že prohlíží nedostatký vědomostí starého pána, který rád se vynáší, že stále čte — "a ne románý, ale spisy vzdělávací, zvlášť geo-

grafické a ethnografické (fuer diese Wissenschaften hab' ich immer grosses Interesse gehabt)" — vždy raději snažil se starému pánu způsobovati radost projevoáním zájmu na jeho vypravování a, když se sám stával netrpělivým, aspoň uvést hovor na jiný předmět, jenž i pana oficiálovi byl milý. A tak i nyní přerušil hovor o Papuaňech otázkou, neměli starý pán zas nějaký nový kouzelnický apparát. Tím uhodil na strunu, na kterou pan oficiál nejraději hrdl. I nyní mu očka zableskla.

"Ne, nemám," pravil skoro tajemně. "ale dostanu. Krásnou věc. Famóza!" a tvář přelétl zásvit skoro radostný. A již začal vypravovat:

(Pokračování.)

Zdarma Pro Muže

50,000 KNIH

Uplně Zdarma

Je to zázračná kniha a posílá se POUZE MUŽŮM. Ona vám poví proutok, pochopitelnou řeč, jak lze vyléčit ztracenou mužnost, otravu krve či syfilis, ztrátu životní síly, ztrátu síly, újedy, nezálibnost, žaludční, jaterní, ledvinové a měchyřové nesnáze, revmatism, kapavku a nově chycené nemoci, sžeznění roury močové a všechny nemoci, vlastní mužům, ve vašem vlastním domově, privátně, tajně a za velmi nízkou cenu. Tato bezplatná kniha vám poví, proč trpíte a jak můžete se trvale vyléčit. Obsahuje celé skladné vědomosti — právě to, co každý ženatý i svobodný muž měl by vědět. Tato kniha byla sepsána lékařem, který věnoval léta studií a zkoumání těchto zvláštních nemocí.

Pamatujte, že se posílá naprosto zdarma, vyplacené, v prosté zapečetěné obálce. Neposílejte žádných peněz — pouze napište zřetelně svoje jméno a adresu na spodní kupon a pošlete nám jej ještě dnes.

KUPON NA BEZPLATNOU KNihu.
DR. JOS. LISTER & CO.
 B. 202-27 Fifth Ave., Chicago.

Přímou: Ide svůj náhodný list (nech poslat, kdybyste mi poslati úplné zdarma jednu z vašich bezplatných knih pro muže.

Jméno:

Ulice a číslo:

Město:

Od smíchu hlava nebolí,

proto objednejte si co nejdříve oblíbený **Vilimkův Humoristický Kalendář na rok 1912**. Po celou zimu budete mít čím zabíjati dlouhou chvilu. Pošlete ještě dnes 35 centů (třeba ve známkách). — Omelka-Svozil Co., Box 802, Kansas City, Mo. 20-4c

Kotěra & Sloup

vlastní hojně zásobený obchod **grocerní a železářský,** č. 1261 So. 16. St. Tel. Doug. 5575. Ind. A-3570.

Hospodyňky ušetří vždy peníze, budou-li s námi obchodovati. Vždyť stává másto a vejce. 47-1fo

Máte již Severův Kalendář a Domácí Lékní na r. 1912?

Jestli ne, obdržte jej ve vaší řeči u nejbližšího lékárníka na pouhé požádání.

Musí se vzdáti!

Jste-li stížen hostcem či revmatismem, který vám působí kruté, časem až nesnesitelné bolesti, stuhlé ochromené klouby, zanícené svaly, dbejte této rady a zkuste léky, jež pomohly již i v takových případech, kde jiné medicíny neprosperly.

Zde jest celé tajemství:

Severův Lék proti revmatismu

a ZEVNĚ co mazání upotřebte

Severův Gothardský Olej.

Tím působí se vydatně proti neduhu ze dvou stran, takže jako seřvený nepřítel

MUSÍ SE VZDÁTI

Vnitřní léčení odstraní příčinu nemoci, vypudí je dy a kyselina působící stuhlé klouby a záněť svalů.

Vnější léčení zjedná úlevu od bolesti, probudí oběh krve, utiší podrážděné nervy.

Cena 50 c. tů.

Postarejte se o nápravu. Pomoc je na snadě. Takový ubohý stav zdraví obyčejně brzy se obrátí k lepšímu užívá-li se

Severova Žaludeční hořká.

Cena \$1.00.

Žádejte Severovy Léky v nejbližší lékárně neb obchodě a léky. Jsou-li vám nabízeny jiné léky místo těchto, neberte jich.

Poraďa lékařská udílí se písemně všem zdarma.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA